

КОГНІТИВНІ МЕХАНІЗМИ ТВОРЕННЯ СИНЕСТЕЗІЙНИХ МЕТАФОР У ВІРШОВАНИХ ТЕКСТАХ

Герасімова І. А.

аспірантка

Київський національний лінгвістичний університет

вул. Велика Васильківська, 73, Київ, Україна

orcid.org/0000-0001-5775-0273

iryna.herasimova@knlu.edu.ua

Ключові слова: *когнітивні механізми, синестезія, синестезійна метафора, сенсорна модальність, асоціативна синтеза.*

Стаття присвячена дослідженню ролі когнітивних механізмів у творенні синестезійних метафор у віршованих текстах. Зроблено припущення про те, що синестезійні метафори є лінгвокогнітивним засобом, який допомагає виразити абстрактні концепти через сенсорні образи та асоціації. На основі даних про розподіл активності в різних частинах мозку застосовано психолінгвістичний підхід до вивчення синестезійної метафори, а також розглянуто основні теорії щодо тісної взаємодії між мовними процесами, когнітивними механізмами та емоційною реакцією людини, а саме: гіпотезу спільних когнітивних механізмів обробки інформації, гіпотезу генетичних факторів та нейрофізіологічних аспектів синестезії. Особливу увагу приділено розумінню таких когнітивних механізмів, як асоціативна синтеза, метафоричне перенесення, семантичне перенесення, крос-модальна переробка (або мультимодальна інтеграція), ментальне відображення та просторова метафора, а також описано дію кожного із зазначених когнітивних механізмів на конкретних прикладах із поетичних творів українських та англійських авторів. Продемонстровано, як когнітивні механізми сприяють передачі характеристик одного сенсорного концепту до іншого, створюючи нові асоціації й образи, збагачуючи віршований текст. Виявлено вплив різних сенсорних модальностей, таких як зір, слух, дотик, нюх та смак, на вибір сенсорних образів для творення синестезійних метафор. Зроблено висновок про те, що когнітивні механізми відображають взаємодію звукосимволічного або звуконаслідувального компонентів у різних типах синестезійних метафор. Побудовано схеми-моделі синестезійних метафор, які мають полімодальний характер сенсорних комбінацій.

COGNITIVE MECHANISMS IN THE CREATION OF SYNESTHETIC METAPHORS IN POETIC TEXTS

Herasimova I. A.

Postgraduate Student

Kyiv National Linguistic University

Velyka Vasylkivska str., 73, Kyiv, Ukraine

orcid.org/0000-0001-5775-0273

iryna.herasimova@knlu.edu.ua

Key words: *cognitive mechanisms, synesthesia, synesthetic metaphor, sensory modality, associative synthesis.*

The article is dedicated to investigating the role of cognitive mechanisms in the creation of synesthetic metaphors in poetic texts. It posits that synesthetic metaphors serve as linguistic-cognitive tools, facilitating the expression of abstract concepts through sensory imagery and associations. Leveraging data on the distribution of activity in different brain regions, the article employs a psycholinguistic approach to the study of synesthetic metaphor. It also explores key theories concerning the close interaction between linguistic processes, cognitive mechanisms, and human emotional responses. These include the hypotheses of shared cognitive information processing mechanisms, genetic factors, and neurophysiological aspects of synesthesia. Special attention is given to understanding cognitive mechanisms such as associative synthesis, metaphorical transfer, semantic transfer, cross-modal processing (or multimodal integration), mental reflection, and spatial metaphor. Additionally, it describes the operation of each of these cognitive mechanisms through specific examples drawn from the poetic works of Ukrainian and English authors. The article demonstrates how these cognitive mechanisms contribute to transferring characteristics from one sensory concept to another, creating new associations and enriching poetic texts. The influence of various sensory modalities, including sight, hearing, touch, smell, and taste, on the selection of sensory images for crafting synesthetic metaphors is examined, with examples illustrating how the choice of a specific modality can impact the perception and interpretation of poetic texts. The article concludes that cognitive mechanisms reflect the interaction of sound-symbolic or sound-imitating components in various types of synesthetic metaphors. It constructs schematic models of synesthetic metaphors, highlighting their polymodal nature in sensory combinations.

Постановка проблеми. Сучасний стан дослідження звукосимволізму (В. Кушнерик, В. Левицький, Л. Мацько, Ю. Маленовський, Т. Чаюк, О. Борисович та ін.) як фундаментального напрямку теорії звукосображальності характеризується новими тенденціями, пов'язаними з когнітивним вектором у лінгвістиці загалом (Ч. Філмор, М. Тернер, Дж. Лакофф). Під впливом ідей когнітивної лінгвістики такий феномен звукосимволізму, як синестезія, теж зазнав ревізії (Дж. Лакофф, М. Джонсон, О. Дерой, Дж. Колман, Ч. Спенс, Дж. Симнер), особливо в аспекті його дотичності до явища метафори та її ролі у сприйнятті світу. З-поміж різних типів метафор представники когнітивної семантики (Дж. Лакофф та М. Тернер) особливу увагу при-

діляють звуковим метафорам [8, р. 146] та механізмам їх творення.

Мета статті – розкрити сутність когнітивних механізмів творення синестезійних метафор у віршованих текстах і обґрунтувати їхню полімодальну сенсорну природу.

Об'єктом дослідження є синестезійні метафори у поетичних текстах. **Предметом дослідження** є когнітивні механізми, які беруть участь у творенні синестезійних метафор, та їхня звукосимволічна комбінаторика.

Виклад основного матеріалу дослідження. Найбільш дискусійним у цій сфері залишається питання щодо виявлення зв'язків між мовою і когнітивними процесами мислення, сприйняття та пам'яті (Дж. Лакофф, М. Джонсон).

Характеризуючи стандартизовані мовні моделі, М. Блек робить припущення, що вони підтримуються когнітивними механізмами, які дозволяють мозку сприймати та інтерпретувати мовні сигнали [6]. Е. Ф. Кітц зосередилася безпосередньо на аналізі тих когнітивних механізмів, які дозволяють мозку продукувати саме ті метафори, що пов'язані з вираженням відчуттів, передовсім синестетичних, використовуючи аналогії, схожість і перенесення значення для створення метафоричних зв'язків [9].

Вчені (Р. Рау, С. Шолте, О. Колізолі), що розробляли дану проблематику, проаналізували розподіл активності в різних частинах мозку, зокрема в ділянках, що відповідають за мову, асоціації та контекст під час сприйняття явищ буття, і сформулювали кілька гіпотез з цього приводу. Попереднє припущення щодо тісної взаємодії між мовними процесами, когнітивними процесами та емоційною реакцією людини спирається на гіпотезу спільних когнітивних механізмів обробки інформації, які лежать в основі синестезії. Наступна гіпотеза генетичних факторів ґрунтується на припущенні про спадковий характер явища синестезії загалом, проте визнає, що точні гени, які відповідають за цей феномен, ще не з'ясовані. Гіпотеза нейрофізіологічних механізмів містить тези про те, що синестезія може бути наслідком особливостей нейрофізіологічної організації мозку [33].

Синестезія, на думку Дж. Лакоффа, є когнітивною здатністю людини, яка відбувається автоматично, без контролю особи над цим процесом. Відповідно, синестезійна метафора використовує синестетичні відчуття для передачі інформації та їх вираження шляхом використання несподіваних аналогій між різними способами сприйняття інформації з навколишнього світу через органи чуття – **сенсорні модальності** (зір – візуальна або зорова модальність, слух – аудіальна або акустична модальність, дотик – тактильна модальність, нюх – ольфакторна модальність, смак – смакова, або густаторна, модальність) [24, р. 153].

Т. Чаюк та О. Борисович досліджували синестетичні відчуття в поетичному мовленні завдяки сенсорним асоціаціям з мовними одиницями, де мовний компонент обмежений типом стимулу (фонемами, графемами, словами тощо): наприклад, графемно-колірна синестезія передбачає асоціативні кореляції між звуками мови та геометричною формою (символіка розміру та форми) або між словами та смаковими відчуттями (лексико-смакова синестезія), які потребують більш ретельного вивчення, зокрема розкриття когнітивних механізмів творення синестезії як типу метафори, в утворенні якої беруть участь дві або більше сенсорних модальностей [1].

Ф. Стрік-Ліверс термін «синестезійна метафора» певним чином протиставляє терміну «синестезія», який вона пов'язує саме з фізіологічною стороною цього явища, підкреслюючи належність сфери концептуальної проєкції до сенсорних концептів як відмінність синестетичної метафори [20, р. 85], тоді як Дж. Лакофф розглядає синестезію як окремий механізм мови, заснований на принципі аналогії між двома або більше сенсорними модальностями, зазначаючи, що синестезія не має спеціальної форми вираження і часто реалізується у формі метафори або порівняння [13, р. 19–36].

Дж. Лакофф та М. Джонсон у своїй праці «Метафори, якими ми живемо» виокремили такі когнітивні механізми, як асоціативна синтеза, метафоричне перенесення, семантичне перенесення, кросс-модальна переробка (або мульти-модальна інтеграція), просторова метафора, ментальне відображення ін. [13].

Асоціативна синтеза (поєднання) – механізм, який ґрунтується на здатності мозку утворювати асоціації між різними сенсорними модальностями (слухова, зорова, ольфакторна, смакова, тактильна та ін.), що дозволяє поєднувати сенсорні враження і створювати новий асоціативний зв'язок між використаними модальностями, при цьому основну дію такого когнітивного механізму можна охарактеризувати як фокусування на двох або більше сенсорних модальностях, зберігаючи між ними асоціативний зв'язок. На основі теорії концептуальної інтеграції, розробленої М. Тернером та Ж. Фоконьє («Блендінг та концептуальна інтеграція»), яку визначають як різновид відображень чи проєкцій між вихідними ментальними просторами, що переносяться на новий змішаний простір, так званий бленд, елементи якого об'єднуються і починають взаємодіяти [8], охарактеризовано асоціативну синтезу як інтеграцію ознак одного вихідного ментального простору (1 сенсорної модальності) з іншим (2 сенсорна модальність), результатом якої є утворення нової структури змішаного простору (бленду) – **синестезійної метафори** (рис. 1). При цьому цей

Рис. 1. Схема побудови моделі синестезійної метафори

бленд не ототожнюється із жодним з вихідних ментальних просторів і не є, власне, сумою їх елементів – це новий ментальний простір з власним значенням, новим концептуальним образом.

Приклад можна знайти у вірші американської ліричної поетеси Сари Тісдейл «There Will Come Soft Rains» [22] та його перекладі українською мовою Юрія Яремка, а саме рядки «...there will come soft rains with the smell of the ground...» та «...будуть солодкими зливи та запах полів...» відповідно, де одночасно поєднуються зорова і акустична (rain / злива), тактильна (soft / м'який) та ольфакторна (with the smell of the ground / із запахом землі) асоціації.

Трактування, надане Cambridge Dictionary до лексем:

– «soft» (not hard or firm, soft things, especially parts of the body, are not hard or rough and feel pleasant and smooth when touched, not forceful, loud, or easily noticed)

– «the smell of the ground» (the characteristic of something/the ability to notice or discover a substance (of the ground) that can be recognized or noticed using the nose)

та Академічним тлумачним словником української мови до лексем:

– «м'який» (Нижній, пухкий // тонкий, шовковистий, (перен.) Який не містить у собі нічого різкого, неприємного, дратівливого; присмний для ока, слуху // тихий, приглушений, ледве чутний (про звуки))

– «солодкий» (Який має приємний смак, власт. цукрові, медові і т. ін. // Який викликає приємні відчуття, дає насолоду (про запах, аромат і т. ін) // Приємний для слуху, ніжний (про голос, звуки) у двох мовах мають тотожні значення відповідно до тактильної та акустичної сенсорної семантики аналізованих явищ.

Аналіз звукових компонентів лексем «soft», «gains», «smell», «ground» [-s], [-o], [-f], [-t], [-r], [-e], [-n], [-s], [-s], [-m], [-e], [-l], [-g], [-r], [-au], [-n], [-d] та лексем «солодкими», «зливи», «запах», «полів»: [-c], [-o], [-л], [-o], [-т], [-к], [-и], [-м], [-и], [-з], [-л], [-и], [-в], [-и], [-з], [-а], [-п], [-а], [-х], [-п], [-o], [-л], [i], [-в] показав повторювальні спільні звукові ідентифікатори (звуконаслідувальні та звукосимволічні) для акустичної, тактильної, та ольфакторної модальностей у двох мовах, а саме: [-s]/[-c]/[-з], [-o]/[-o], [-l]/[-л] для творення синестезійної метафори шляхом передачі приємних відчуттів від зливи.

Натомість у перекладі Юрія Яремка спостерігається зміна сенсорних модальностей «...будуть солодкими зливи та запах полів...» [22]. Перекладач замінив тактильну сенсорну модальність «soft» на смакову «солодкий», причому між ними не тільки зберігся асоціативний зв'язок, але

додався новий – метафоричний, завдяки механізму **метафоричного перенесення**, який наводять М. Джонсон та Дж. Лакофф. Цей механізм базується на здатності мозку переносити сенсорні враження з однієї модальності на іншу для творення нових метафоричних зв'язків [13]. Він дозволяє використовувати синестетичні відчуття для опису абстрактних: «...будуть солодкими зливи та запах полів...» [22]. Основна дія такого когнітивного механізму полягає у перенесенні фокусування з однієї сенсорної модальності на іншу. Ю. Яремко вжив метафору «солодка злива» для опису приємних емоцій, змінюючи враження зі звуково-візуальної модальності «rain» на метафорично-смакову («солодкі зливи»), що характерно для синестезійної метафори [22].

Ще одним когнітивним механізмом, який розглядає Дж. Лакофф, є **семантичне перенесення** [13]. Психолінгвісти (Р. Рай, С. Шолте, О. Колізолі), які досліджували цей когнітивний механізм, дійшли висновку, що він ґрунтується на спільному способі сприйняття семантично-сенсорних концептів, адже мозок має здатність співвідносити спільні значення одного концепту з іншим. Так само, як і з асоціативною синтезою, відбувається активізація асоціативних зв'язків у мозку, які пов'язують різні концепти, натомість це дозволяє не тільки створювати нові асоціативні зв'язки, але й розширювати семантичне поле одного сенсорного концепту за рахунок іншого (рис. 2) [16].

Яскравим прикладом є рядки з вірша Івана Франка «Суне, суне чорна хмара...» «Суне, суне чорна хмара, наче військо із полудня. Короговки сонце вкрили, за горою бубни бубнять. За горою бубни бубнять, у повітрі сурми грають, а блискучії шабляки шахом-махом п'ятому крають» [43]. Поет створив новий асоціативний зв'язок «Чорна хмара, наче військо із полудня», у якому зорова сенсорна модальність «чорна хмара» у поєднанні з акустичною «бубни бубнять, сурми грають» асоціюються з великою, масивною формацією, схожою на військовий загін, що наближається. Таким

Рис. 2. Схема побудови моделі синестезійної метафори

чином, розширення семантичного поля сенсорного концепту шляхом семантичного перенесення полягає у присвоєнні концептуальних ознак природному явищу 'хмара' ознак військової сили і небезпеки семантичного поля концепту 'війна'. Звуковий аналіз лексем з рядків «*За горою бубни бубнять, у повітрі сурми грають, а блискучії шабляки шахом-махом п'їтьму крають*», зокрема повторювальність звуків та звукосполучень [-б], [-бу], [-р], [-г], [-гр], [-ша], демонструє семантичне перенесення звуків, характерних для концептуалізації війни, на концептуалізацію ознак природного явища, яким є хмара. Звукове супроводження музичних інструментів «*бубни та сурми*» асоціюються з воєнним маршем і битвою. Академічний тлумачний словник української мови надає такий опис лексемам «сурма» та «бубон» та використовує такі приклади вживання, відповідно:

– старовинний духовий музичний інструмент // *Козацькі сурми грали до бою (Яків Кочура, Вибр., 1953, 28)*

– ударний музичний інструмент // *Загриміли труби, загули бубни: то молодий раджа скликав військо (Нечуй-Левицький, IV, 1956, 33)*

Отже, спостерігаємо розширення ознак семантичного поля концепту 'хмара', що формує синестезійну метафору шляхом взаємодії когнітивного механізму семантичного перенесення та акустично-зорової сенсорної модальності.

Ще одним когнітивним механізмом, який розглядають Дж. Лакофф та М. Джонсон, є **кросс-модальна переробка**. Цей механізм відповідає за інтеграцію та обробку інформації з різних сенсорних каналів, що дозволяють поєднувати різні види сприйняття для створення одного комплексного каналу інтерпретації [13]. Кросс-модальна переробка сприяє створенню синестезійних метафор через накладання декількох сенсорних модальностей одна на одну (рис. 3). Наприклад, у вірші Лесі Українки «*Якби оті проміння золоті...*» [42] «*Якби оті проміння золоті у струни чарами якими обернути, я б з них зробила арфу золоту, – в ній все було б ясне – і струни, й гуки...*» кросс-модальне перенесення відбувається шляхом інтегра-

Рис. 3. Схема побудови моделі синестезійної метафори

ції зорової, акустичної та тактильної сенсорних модальностей (зір – золоте світло, звук – гра арфи, тактильність – струни арфи) для зображення чарівного приємного сонячного світла через образ арфи із золотими струнами.

До когнітивних механізмів вчені відносять і **ментальне відображення**, суть якого розкривається в тому, що мозок використовує ментальні образи та відображення для представлення сенсорної інформації [13]. Це сприяє створенню синестезійних метафор у віршованих текстах, де різні сенсорні враження поєднуються у формі візуальних або просторових образів. Візьмемо вірш Івана Франка «*Твої очі як те море...*» [25]. Звороти «*Твої очі, як те море*», «*Серця мого давнє горе, мов пилінка, в них тоне*», «*...Твої очі, мов криниця, а надія, мов зірниця, з них проблискує мені...*» є конкретними прикладами ментального відображення в цьому вірші. Дія механізму відбувається в такий спосіб: певні атрибути, які характеризують зовнішній вигляд об'єкта (у даному випадку очей), переносяться на внутрішній стан (почуття, емоції) та формують синестезійну метафору (рис. 4). Слова «*море*» та «*криниця*» асоціюються зі своєрідною чистотою, глибиною і спокоєм. Ці атрибути, що характеризують зовнішній вигляд очей, переносяться на внутрішній стан людини через його орган серця, що асоціюється з душею та внутрішніми переживаннями. Аналогічно слова «*зірниця*» і «*надія*» викликають асоціації із сяйвом, світлом та сподіванням, що виражаються у внутрішньому сприйнятті автора. Таким чином, через ментальне відображення слова-образи переносять зовнішні характеристики ментальних образів на внутрішній стан людини, створюючи синестезійну метафору та передаючи почуття й емоції.

М. Джонсон також розглядає **просторову метафору** як когнітивний механізм, суть якого полягає в можливості використання просторових концептів для опису абстрактних ідей [13] (рис. 5). Наприклад, у вірші Віліяма Блейка «*Tiger*» у рядках «*Tyger Tyger, burning bright, In the forests of the night*» [26] просторова катего-

Рис. 4. Схема побудови моделі синестезійної метафори

Рис. 5. Схема побудови моделі синестезійної метафори

рія «forests» (ліси) використовується для опису абстрактної ідеї «night» (ніч) через просторовий концепт «forests / ліс», які можуть вказувати на щось загадкове, таємне та навіть небезпечне, що може приховуватися в нічному часі. Академічний тлумачний словник української мови та Oxford Learner's Dictionaries надають такі характеристики лексеми «night / ніч»:

– *the time between one day and the next when it is dark, when people usually sleep*
 – *частина доби від заходу до сходу сонця, з вечора до ранку.*

Також ці джерела містять характеристики лексеми «forest / ліс» та наводять такі приклади вживання:

– *a large area of land that is thickly covered with trees // not see the forest for the trees // to not see or understand the main point about something, because you are paying too much attention to small details*

– *велика площа землі, заросла деревами і кущами // За деревами лісу не бачити (не видно); Ліс лісом – дуже густий, високий // Темний ліс – про що-небудь незрозуміле, заплутане або невідоме.*

Таким чином, простежується збіг значення як у прямому, так і в переносному значенні лексеми «forest / ліс» для висловлення чогось незрозумілого, заплутаного або невідомого. Безпосередньо дія когнітивного механізму просторової метафори полягає в трансформації абстрактної ідеї через просторовий концепт.

Когнітивні механізми творення синестезійних метафор доводять полімодальний характер останніх. Дженіфер Манкін розглядає синестезію як окремий механізм мови, заснований на принципі аналогії між двома чи більше сенсорними модальностями, зазначаючи, що синестезія немає особливої форми висловлювання і часто реалізується як метафора чи порівняння [16, р. 136–138].

М. Пранді вважає синестезію гіперболічною метафорою, що є симбіозом суперечливих, але не взаємовиключних елементів шляхом поєднання компонентів, що стосуються різних модальностей сприйняття [16, р. 198–136].

Загалом за рахунок когнітивних механізмів, що лежать в основі полімодального характеру синестезійної метафори, формується цілісний образ як продукт різних рівнів концептуалізації: синестезія інтегрує продукти безпосереднього сприйняття, метафора закріплює інтеграцію двох концептуальних просторів у мовному знаку. Синестезія є процесом стимуляції одного сенсорного каналу в результаті активації іншого, підсумком стає накладання двох різних сенсорних модальностей [17].

З цим трактуванням погоджується дослідниця Джулія Зимнерр, яка допускає, що когнітивна основа метафори взагалі та синестетичної метафори зокрема походить з фізичного досвіду і, отже, синестезія служить фізичною основою для когнітивного процесу, що трактується як метафора, і дійсно є природною і найкращою формою мовної синестезії [19].

А отже, зведення синестезії до метафори є цілком обґрунтованим: синестезійна метафора є особливим типом метафори, у когнітивній структурі якої обидві концептуальні сфери є сенсорними. Як і будь-яка метафора, мовна синестезія – це водночас вербальний знак, матеріальний продукт крос-сенсорної інтеграції та процес перцептивної концептуалізації. Імовірно, творення синестезійних метафор пов'язане з тими ж процесами, які лежать в основі продукування будь-якої метафори – починаючи з пошуку концептуальної подібності між двома сферами перцептивного досвіду, що зіставляються автором, та закінчуючи формуванням нового метафоричного образу. Вона розширює значення висловлювання за рахунок механізму побудови аналогії, що дозволяє вийти за межі однієї сенсорної модальності і перейти у сферу впливу іншої.

Висновки. Таким чином, розуміння та вивчення когнітивних механізмів творення синестезійних метафор та їхнього полімодального сенсорного характеру є надзвичайно важливим для поетичного мовлення. Мовна синестезія не обмежується метафоричними відношеннями, хоча метафора є найбільш частотною формою мовної синестезії, і, відповідно, зіставне дослідження синестезійної метафори як механізму формування полімодальної взаємодії органів чуття з людською перцепцією та когніцією сприятиме розкриттю універсальності явища синестезії, з одного боку, та виявленню унікальності звукової комбінаторики, що сприятиме образності для відображення прихованого змісту внутрішніх переживань та емоційного стану автора, – з іншого.

ЛІТЕРАТУРА

1. Борисович О.В., Чаюк Т.А. Мовна синестезія та синестезійна метафора. Південний архів (філологічні науки), 2020. УДК 81'373.612.2:159.937.7 DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2663-2691/2020-82-8>

2. Кушнерик В. І. Фоносемантизм у германських і слов'янських мовах. Чернівці : Рута, 2004. 416 с.
3. Левицкий В. В. Семантика и фонетика. Пособие, подготовленное на материале экспериментальных исследований. Черновцы : Изд-во Чернов. ун-та, 1973. 102 с.
4. Мацько Л. І. Стилістичні функції звуконаслідувальних слів. *Культура слова* : Республ. міжвід. збірник. 1982. Вип. 22. С. 35–39.
5. Black, M. (2000). The importance of metaphor. In A. Barcelona (Ed.), *Metaphor and metonymy at the crossroads: A cognitive perspective* (pp. 19–29). Mouton de Gruyter.
6. Black, M. (2004). More things in heaven and earth: Some reflections on the "explosion" of meaning. In R. W. Gibbs & G. J. Steen (Eds.), *Metaphor in cognitive linguistics* (pp. 23–39). John Benjamins Publishing.
7. Derooy O., Spence Ch. Why we are not all synesthetes (not even weakly so) // *Psychon Bull Rev.* 2013. Vol. 20. P. 643–664. URL: <https://link.springer.com/article/10.3758/s13423-013-0387-2>
8. Fauconnier G., Turner M. *The Way We Think: Conceptual Blendings and the Mind's Hidden Complexities*. New York: Basic Books, 2002. 464 p.
9. Feder Kittay, Eva (2009), "Ideal theory bioethics and the exclusion of people with severe cognitive disabilities", in Lindemann, Hilde; Verkerk, Marian; Walker, Margaret Urban (eds.), *Naturalized bioethics: toward responsible knowing and practice*, Cambridge New York: Cambridge University Press, pp. 218–237, ISBN 9780521719407.
10. Fillmore, C. (1982). Frame semantics. In *Linguistics in the Morning Calm* (pp. 111–137). Hanshin Publishing Co.
11. Kittay, Eva (1987). *Metaphor: its cognitive force and linguistic structure*. Oxford New York: Clarendon Press Oxford University Press. ISBN 9780198249351.
12. Kittay, Eva (1994). A Network Model for the Generation of Metaphor (with Eric Steinert). In *Approaches to Metaphor*, edited by J. Hintikka and Sandu. Synthese Library. Dordrecht: Kluwer Academic, 1994, pp. 41–94.
13. Lakoff G., Johnson M. *Metaphors We Live*. Chicago, 2003. 256 p.
14. Mankin J. Deepening understanding of language through synaesthesia: a call to reform and expand // *Philosophical Transactions of the Royal Society B*. 2019. URL: <http://dx.doi.org/10.1098/rstb.2018.0350> (дата звернення: 10.07.2023).
15. Prandi M. *Conceptual Conflicts in Metaphors and Figurative Language*. Routledge, 2017. 336 p.
16. Rouw, R., Scholte, H. S. & Colizoli, O. Brain areas involved in synaesthesia: a review. *J. Neuropsychol.* 5, 214–242 (2011).
17. Saenz, M., & Koch, C. (2008). The sound of change: visually-induced auditory synesthesia. *Current Biology*, 18(15), R650-R651. DOI: 10.1016/j.cub.2008.06.036
18. Simner, J. (2019). Synaesthesia: A Very Short Introduction. DOI: 10.1093/actrade/9780198749219.001.0001. ISBN: 978-0198749219.
19. Spence C. (2019) On the Relationship(s) Between Color and Taste/Flavor. doi.org/10.1027/1618-3169/a000439
20. Strik Lievers F. Figures and the senses Towards a definition of synaesthesia. *Review of Cognitive Linguistics*. 2017. № 15 (1). P. 83–101.
21. Turner, M. (1995). "As Imagination Bodies Forth !the Forms of Things Unknown". *Pragmatics and Cognition*, 3:1 (1995) P. 179–185.

СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Тісдейл С «There Will Come Soft Rains». URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
2. Українка Л. «Якби оті проміння золоті...». URL: <https://www.l-ukrainka.name/uk/Verses/Vidguky/Rytmy/JakbyOti.html>
3. Франко І. Збірник віршів. URL: <https://www.i-franko.name/uk/Verses/IzDnivZhurby/VPleneri/4.html>
4. Франко І. «Твої очі, як те море...». URL: <http://poetyka.uazone.net/default/pages.phtml?pl ace=franko&page=lystia04>
5. Blake William The Tyger. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/The_Tyger

REFERENCES

1. Borisovych O.V., Chayuk T.A. *Movna synesteziya ta synesteziyna 'Pivdenny arkhiv'* [Language synesthesia and synesthetic metaphor]. Southern Archive. (philological sciences), 2020. УДК 81'373.612.2:159.937.7 DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2663-2691/2020-82-8>
2. Kushneryk V.I. *Fonosemantryzm u hermanskykh i slov'yanskykh movakh* [Phonosemantics in Germanic and Slavic Languages] Chernivtsy: Ruta, 2004. 416 с.
3. Levytskyy V.V. *Semantyka ta fonetyka* [Semantics and Phonetics: A Manual Prepared Based on Experimental Research]. Chernivtsi : Chernivtsi University Press, 1973. 102 p.
4. Matsko L.I. *Stylstychni funktsii zvukonasliduvannykh sliv* [Stylistic Functions of Onomatopoeic Words]. *Culture of the Word* : Republic Interdepartmental Collection. 1982. Issue 22. P. 35–39.

5. Black, M. (2000). The importance of metaphor. In A. Barcelona (Ed.), *Metaphor and metonymy at the crossroads: A cognitive perspective* (pp. 19-29). Mouton de Gruyter.
6. Black, M. (2004). More things in heaven and earth: Some reflections on the "explosion" of meaning. In R. W. Gibbs & G. J. Steen (Eds.), *Metaphor in cognitive linguistics* (pp. 23–39). John Benjamins Publishing.
7. Deroy O., Spence Ch. Why we are not all synesthetes (not even weakly so). *Psychon Bull Rev.* 2013. Vol. 20. P. 643–664. URL: <https://link.springer.com/article/10.3758/s13423-013-0387-2>
8. Fauconnier G., Turner M. *The Way We Think: Conceptual Blendings and the Mind's Hidden Complexities.* – New York: Basic Books, 2002. 464 p.
9. Feder Kittay, Eva (2009), "Ideal theory bioethics and the exclusion of people with severe cognitive disabilities", in Lindemann, Hilde; Verkerk, Marian; Walker, Margaret Urban (eds.), *Naturalized bioethics: toward responsible knowing and practice*, Cambridge New York: Cambridge University Press, pp. 218–237, ISBN 9780521719407.
10. Fillmore, C. (1982). Frame semantics. In *Linguistics in the Morning Calm* (pp. 111–137). Hanshin Publishing Co.
11. Kittay, Eva (1987). *Metaphor: its cognitive force and linguistic structure.* Oxford New York: Clarendon Press Oxford University Press. ISBN 9780198249351.
12. Kittay, Eva (1994). A Network Model for the Generation of Metaphor (with Eric Steinhart). In *Approaches to Metaphor*, edited by J. Hintikka and Sandu. Synthese Library. Dordrecht: Kluwer Academic, 1994, pp. 41–94.
13. Lakoff G., Johnson M. *Metaphors We Live.* Chicago, 2003. 256 p.
14. Mankin J. Deepening understanding of language through synaesthesia: a call to reform and expand // *Philosophical Transactions of the Royal Society B.* 2019. URL: <http://dx.doi.org/10.1098/rstb.2018.0350> (дата звернення: 10.07.2023).
15. Prandi M. *Conceptual Conflicts in Metaphors and Figurative Language.* Routledge, 2017. 336 p.
16. Rouw, R., Scholte, H. S. & Colizoli, O. Brain areas involved in synaesthesia: a review. *J. Neuropsychol.* 5, 214–242 (2011).
17. Saenz, M., & Koch, C. (2008). The sound of change: visually-induced auditory synesthesia. *Current Biology*, 18(15), R650-R651. DOI: 10.1016/j.cub.2008.06.036
18. Simner, J. (2019). Synaesthesia: A Very Short Introduction. DOI: 10.1093/acrade/9780198749219.001.0001. ISBN: 978-0198749219.
19. Spence C. (2019) On the Relationship(s) Between Color and Taste/Flavor doi: [10.1027/1618-3169/a000439](https://doi.org/10.1027/1618-3169/a000439)
20. Strik Lievers F. Figures and the senses Towards a definition of synaesthesia. *Review of Cognitive Linguistics.* 2017. № 15 (1). P. 83–101.
21. Turner, M. (1995). "As Imagination Bodies Forth !the Forms of Things Unknown." *Pragmatics and Cognition*, 3:1 (1995) P.179-185

LIST OF ILLUSTRATIVE SOURCES

1. Tisdeil S «There Will Come Soft Rains». URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
2. Ukrainka L. «Jakby oti prominnia zoloti...». URL: <https://www.l-ukrainka.name/uk/Verses/Vidguky/Rytmy/JakbyOti.html>
3. Franko I. Zbirnyk virshiv. URL: <https://www.i-franko.name/uk/Verses/IzDnivZhurby/VPleneri/4.html>
4. Franko I. «Tvoi ochi, yak te more...». URL: <http://poetyka.uazone.net/default/pages.phtml?page=franko&page=lystia04>
5. Blake William The Tyger. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/The_Tyger